

TÜRKÇE'DEKİ TERİM SORUNALI

Musa Yaşar SAĞLAM*

Özet: *Yabancı terimler konusu Türkiye'de hep tartışma konusu olmuştur. Bu makalede, Türkçe'ye yabancı dillerden giren terimler incelenmektedir. Bu amaçla, Türk Dil Kurumu tarafından 2005 yılında yayımlanan TÜRKÇE SÖZLÜK'ün onuncu ve son baskısı üzerinde çalışılmış ve bir ödünçleme terim bütüncesi hazırlanmıştır. Sözlükbilim alanındaki bu sözvarlığı incelemesiyle hangi yabancı dillerden, hangi dönemlerde, hangi kapsamda, hangi alanlarda ve hangi kültürel etkiler sonucunda Türkçe'ye ödünçleme yoluyla terim girdiği saptanmaya çalışılmıştır.*

Anahtar kelimeler: *sözvarlığı, terim, Türkçe terimler, yabancı terimler.*

Terminology as A Problematic Issue In Turkish

Abstract: *Foreign words in Turkish have always been a hotly debated issue in Turkey. This article analyses the borrowings in Turkish from foreign languages. For this purpose, a corpus of borrowings has been compiled by consulting the TÜRKÇE SÖZLÜK (The Turkish Dictionary), which was published in 2005 (10th and the latest edition) by the Turkish Language Institute. This lexical analysis of the Turkish vocabulary aims to determine the range and extent of the borrowings, their source languages, the periods and the fields of the borrowings, and the cultural influences that underlie the borrowings.*

Keywords: *vocabulary, term, Turkish terms, foreign terms.*

GİRİŞ

Alan dillerinin ortaya çıkışı, sanayileşmeye koşut olarak sosyokültürel değişimlerle yakından ilgilidir. Bu dillerin oluşumundaki en önemli etken, modern toplum içindeki iş dağılımıdır. Başka bir deyişle, bu diller meslek birliğinden kaynaklanmaktadır. Hukuk dili (avukat, hakim), teknik dil (bilgisayar mühendisi, elektrik-elektronik mühendisi), sanat dili (ressam, heykeltıraş) bunlara örnek gösterilebilir.

Günümüzde sıradan bir vatandaş dahi bilgisayarın ne işe yaradığını bilmektedir. Sunucu, ağ geçidi, çoklayıcı, sekme ve yonga kavramlarını da duymuş olabilir, fakat bunların işlevlerini ve özelliklerini bilmesi zordur.

Kullanılan terimlerin açık ve anlaşılır bir şekilde tanımlandığı bilim dili de bu kategori altında sınıflandırılabilir.

* Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi.

TÜRKÇE'DEKİ TERİM SORUNLARI

Yeniden doğuş anlamına gelen ve İtalya'da doğup tüm Avrupa'ya yayılan, bir anlamda kültür ve sanatta yenilenme hareketi olan, bilimde ve teknikte büyük ilerlemelerin kaydedildiği, icatlar ve keşiflerin yapıldığı Rönesans'a koşut olarak, Avrupa'da terimlerin bağımsız bir dal olarak ele alınmasına XV. ve XVI. yüzyıllarda başlanmıştır. Ortak terim üretme dili ise Yunanca ve Latince'dir.

Ülkemizde ise *sözlük bilimi* (Alm. *Lexikologie*), *sözlük bilgisi* (Alm. *Lexikographie*) ve *terim bilimi* (Alm. *Terminologie*) dalları ile bunların alt dallarının akademik düzeyde kurulmamış olması, Türk bilim hayatının en önemli eksikliklerinden, dolayısıyla sorunlarından birini oluşturmaktadır.

Türklerin İslamiyet'i benimsemesiyle birlikte, X. yüzyıldan itibaren bin yıllık bir süre boyunca önce Doğu dünyasının klasik dilleri olan Arapça ve Farsça'dan, daha sonra ise Tanzimat'la birlikte Batı bilim dünyasından terimler alınırken sistematik bir yol izlenmemiş, aksine aynı sınıflandırma içinde yer alan terimler Türkçe'ye farklı zamanlarda, farklı dillerden, farklı kişi ve dil eğilimleriyle aktarılmıştır. Ne var ki, bir terimin hangi sınıflandırmanın üyesi olduğunu bilmeden kavranması, daha önemlisi tanımlanması imkansızdır. Sonuç itibarıyla, kullandığımız terimlerin çoğu, hangi ağaçlardan koparıldığını bilmediğimiz bir yaprak yığını gibi önümüzde durmaktadır (bkz. Filizok 2007).

“TERİM”İN TANIMI

Eskiden “ıstılah” adıyla adlandırılan terim, Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar “ıstılahat-ı ilmiyye”, “ıstılahat-ı fenniyye”, “ıstılahat-ı edebiyye” şeklinde kullanılmaya başlanmıştır (bkz. Zülfikar 1991). Terim sözcüğü, etimolojik olarak Latince “sınır, son” anlamına gelen *terminus* sözcüğüne dayanmaktadır. Terimleri, uzmanlık alanlarına has kavramları ifade eden sözlük birimleri olarak tanımlayabiliriz. Başka bir deyişle, anlamları dar ve sınırları olan bu sözler, bilim dallarının, sanat ve meslek kollarının üyeleri arasında kısa yoldan anlaşmayı sağlamaktadır.

Berke VARDAR'ın

“**terim** (Alm. *Terminus*, Fr. *terme*, İng. *term*). Özel bir bilgi ya da etkinlik alanına, bir bilim, uygulamaya ya da uzmanlık dalına özgü sözcük. Terimler uzmanlar arasında etkin bir bildirişim sağlanması için gerekli, temel nitelikli öğelerdir. Genel dilde geçerli olan çokanlamlılığa karşın terim alanında tekanlamlılığa yönelik görülür. Bu olguya bağlı olarak daha hızlı bir yenileniş süreci ve yaratım etkinliği gözlemlenir.” (1998, s. 200)

şeklindeki tanımı ile Zeynep KORKMAZ'ın

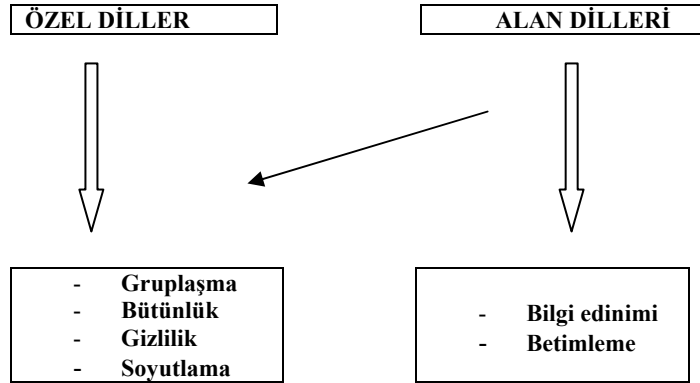
“**terim** (Alm. *Fachausdruck*; Fr. *terme*; İng. *term*; Osm. *ıstılah*). Bilim, teknik, sanat, spor, zanaat gibi çeşitli uzmanlık alanlarının kavramlarına verilen sınırlı ve özel anlamdaki ad: *radyo, televizyon, bilgisayar, dil bilimi, yüklem, benzeşme, özgül ağırlık, dörtgen, atardamar, yer çekimi* vb. (1992, s. 149)

şeklindeki tanımlarından da yararlanarak, terimin karakteristik özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- uluslararası özelliğe sahip,
- sistematik bir düşüncenin ürünü,
- ilgili alan diline özgü,
- bilimsel kavram için tek karşılığı olan,
- anlamları sınırlı ve sabit,
- açık seçik
- ve ölçünlü.

“TERİM”İN İŞLEVİ

Modern toplum içindeki iş dağılımına dayalı, daha sağlıklı ve hızlı bilgi aktarımı sağlayan *alan dilleri* (Alm. *Fachsprachen*) ile *özel diller* (Alm. *Sondersprachen*) arasındaki ilişkiyi ve bu dillerin işlevlerini, aşağıdaki şema gayet açık bir biçimde göstermektedir (bkz. König 1983):

Grup merkezli özel dillerin karşısında alan dilleri yer almaktadır. Ortak birtakım özelliklere sahip insanların, hangi amaçla olursa olsun bir araya gelmelerine toplumbilimde *grup* adı verilmektedir. Bu gruplardan her toplumda çok sayıda mevcuttur ve bir birey birden fazla gruba mensuptur. Örnek verecek olursak, bir kimse meslek grubu olarak öğretmenliğin yanı sıra daha başka toplumbilimsel gruplara da ait olabilir: Ev sahibi, avcı, sporcu vb. Oluşturulan bu gruplar, bir süre sonra kendi özel dillerini geliştirirler.

Modern toplum içindeki iş dağılımıyla ortaya çıkan alan dillerinin, genel dilin (Alm. *Alltagssprache*) sözcüğüne ek olarak, kendine özgü, uzmanlık gerektiren bir sözcüğü de bulunmaktadır. Terimlerden oluşan bu sözcüğünün ne ölçüde gelişip genişleyeceği ise, ülkedeki bilim, teknik, sanat ve meslek dallarının ne ölçüde gelişeceğine bağlıdır.

TÜRKÇE'DEKİ TERİM SORUNLARI

İnsanlar, varlıkları ve dış dünyayı, başka bir deyişle dil dışı gerçekliği, içinde yetiştikleri kültürün sunduğu kalıplar, tasnif şemaları içinde kavramaktadırlar. Dolayısıyla kişi, nesnelere, içinde yetiştiği kültürün kendisine sunduğu dünya algılamasına göre sınıflandırır. Bu nedenle bilimsel düşünce en iyi şekilde ancak ana dilde gelişebilmektedir.

Özcan Başkan (1974, s.179), Türkçe bilim dilindeki terimlerin Türkçe olmasının yararlarını şu şekilde sıralamaktadır:

- tanımda yardım,
- bellemede ve anımsamada kolaylık,
- bağlantılamada saydamlık,
- terimlerin özleşmesinde kavram zenginliği
- ve düşünüm saydamlığı.

TÜRKÇE'DEKİ YABANCI TERİMLER

Türkçe'deki yabancı sözcüklerin ve terimlerin tespit edilmesi amacıyla, Türk Dil Kurumu tarafından 2005 yılında yayımlanan TÜRKÇE SÖZLÜK'ün onuncu ve son baskısı üzerinde çalışılarak, bir ödüncleme sözcük ve terim bütüncesi hazırlandı. TÜRKÇE SÖZLÜK içindeki toplam madde sayısı 63.818 olarak tespit edildi. Bunun 48.276'sını Türkçe sözcükler, 14.629'unu Türkçe'ye ödüncleme yoluyla girmiş yabancı sözcükler ve 913'ünü ise karma sözcükler¹ oluşturmaktadır. Dolayısıyla Türkçe'deki yabancı sözcüklerin oranı % 22,92'dir.

TÜRKÇE SÖZLÜK'te, ödüncleme yoluyla Türkçe'ye girmiş 14.629 maddenin 4394'ü yabancı terimlerdir. Başka bir deyişle, Türkçe'de mevcut yabancı sözcüklerin % 30'unu yabancı terimler oluşturmaktadır.

Türkçe'deki yabancı terimler arasında 2305 terimle Fransızca'dan Türkçe'ye girmiş terimler birinci sırada yer almaktadır. Bunu, Arapça'dan girmiş 1083, İtalyanca'dan girmiş 269, Farsça'dan girmiş 242, Yunanca'dan girmiş 179 ve İngilizce'den girmiş 159 terim izlemektedir.

Türkçe'ye ödüncleme yoluyla girmiş yabancı terimler ve alanları aşağıda ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur:

Afrika Yerli Dillerinden (Toplam 1): 1 bot.

Almanca: 3 ask., 2 biy., 1 bot., 3 coğ., 3 dbl., 1 den., 3 fiz., 1 huk., 4 jeol., 8 kim., 2 min., 2 müz., 1 sp., 1 tar., 2 zool.

XX. yüzyılın başında dünyanın sayılı güçlü devletleri arasında yer alan Almanya ile ikili ilişkilerin yoğunlaşması neticesinde, Almanca'ya karşı duyulan ilgi artmıştır. I. Dünya Savaşı'nda Almanya'nın müttefikimiz olması ve II. Dünya Savaşı'nın ardından birçok Alman bilim adamının Türkiye'ye sığınarak Türk

¹ Farklı dillerden öğelerin bileşimiyle oluşan sözcükler.

üniversitelerinde görev almasıyla birlikte, Almanca'dan ya da Almanca üzerinden Türkçe'ye pek çok terim girmiştir. Türkçe'deki toplam 37 terimin 8'ini kimya ve 4'ünü jeoloji alanından giren terimler oluşturmaktadır.

Arapça: 20 anat., 37 ask., 24 astr., 18 biy., 63 bot., 15 coğ., 5 db., 30 dbl., 6 den., 206 din., 88 ed., 1 eğt., 14 ekon., 29 fel., 23 fiz., 3 fizy., 2 geom., 100 huk., 10 jeol., 22 kim., 8 man., 27 mat., 1 meteor., 5 mim., 6 min., 41 müz., 23 psikol., 14 sos., 7 sp., 56 tar., 3 tek., 38 tıp, 21 tic., 1 tiy., 25 zool.

Türklerin X. yüzyılda İslamiyet'e girmelerinin ardından, Türkçe yapı ve köken bakımından tümüyle farklı olan Hami dilleri ailesinin bir üyesi olan Arapça'nın etkisi altına girmiş, daha doğrusu yüzlerce yıl boyunca Arapça bilim dili olarak kullanılmıştır. Türkçe'ye, Arapça'dan ya da Arapça üzerinden toplam 1083 terim girmiştir. Bunların başında 206 terimle din alanına ait terimler gelmektedir. Unutmamak gerekir ki, İslamiyet'in temel dili Arapça'dır. Arapça terimler önce din adamları ve aydınların diline, oradan da halkın diline girmiştir. Din alanına ait terimleri 100 terimle hukuk ve 88 terimle edebiyat alanından giren terimler izlemektedir.

Brezilya Yerli Dillerinden (Toplam 1): 1 bot.

Bulgarca (Toplam 2): 1 bot., 1 zool.

Çince: 2 bot., 1 sp.

Çince sözcük ve terimlere ilk kez, Türk diline ait ulaşılabilen en eski kaynak olan Göktürk-Kitabeleri'nde rastlamaktayız. Türkler ile Çinliler arasındaki savaşlarla birlikte girmiş olduğu düşünülen bu sözcük ve terimler, Türkçe'de rastladığımız ilk yabancı öğeler olup, % 1 gibi küçük bir orana sahiptirler. Çince'den Türkçe'ye toplam 3 terim girmiştir.

Ermenice (Toplam 3): 1 bot., 1 din, 1 tar.

Farsça: 3 anat., 1 db., 7 ask., 2 astr., 70 bot., 1 coğ., 11 din, 4 ed., 1 ekon., 1 fiz., 1 jeol., 10 kim., 2 mat., 1 mdn., 6 mim., 3 min., 39 müz., 3 sp., 36 tar., 3 tıp, 1 tic., 1 tiy., 15 zool.

X. yüzyılda Türkler İslamiyet'i kabul ettikten sonra, Farsçayı resmi dil olarak uzun yüzyıllar kullanmışlardır. Türkiye Türkçesinin ikinci dönemi olan Osmanlı Türkçesi döneminde, Hint dilleri ailesine mensup olan Farsça'dan ya da Farsça üzerinden Türkçe'ye çok sayıda terimin yanı sıra tamlamalar ve dil bilgisi kuralları girmiştir. Türkçe'deki toplam 242 terimin 70'ini botanik, 39'unu müzik ve 36'sını tarih alanından giren terimler oluşturmaktadır.

Fransızca: 50 anat., 2 ant., 28 ask., 40 astr., 101 biy., 73 bot., 33 coğ., 12 db., 34 dbl., 14 den., 21 din, 35 ed., 7 eğt., 46 ekon., 135 fel., 188 fiz., 2 fizy., 1 geom., 13

TÜRKÇE'DEKİ TERİM SORUNLARI

huk., 106 jeol., 358 kim., 5 man., 93 mat., 4 mdn., 73 min., 91 müz., 51 psikol., 6 sin., 50 sos., 59 sp., 14 tar., 21 tek., 317 tıp, 18 tic., 22 tiy., 76 zool.

XIX. yüzyılın başındaki Tanzimat Fermanı, Türkçe için adeta bir dönüm noktası teşkil etmiştir. Batılılaşma hareketine koşut olarak, kısa süre içinde kurulan okullarda yabancı hocalarca ders verilmiş ve eğitim dili Fransızca olmuştur. Dolayısıyla, Avrupa soylu sınıfının dili olan ve Fransa'nın siyasi gücünün de etkisiyle Avrupa'da, deyim yerindeyse bir ölçünlü dil kabul edilen Fransızca'dan ya da Fransızca üzerinden Türkçe'ye çok sayıda terim girmiştir. Başta kimya alanından 358 terim, tıp alanından 317 terim, fizik alanından 188 terim, felsefe alanından 135 terim, jeoloji alanından 106 terim, biyoloji alanından 101 terim, matematik alanından 93 terim ve müzik alanından 91 terim olmak üzere, toplam 2305 terim Türkçe'ye girmiştir.

Hırvatça (Toplam 1): 1 tar.

İbranice (Toplam 3): 3 din

İngilizce: 11 ask., 1 biy., 6 bot., 7 coğ., 1 dbl., 12 den., 1 din, 1 eğt., 9 ekon., 7 fiz., 1 huk., 1 jeol., 4 kim., 2 mat., 1 meteor., 2 mim., 3 müz., 3 psikol., 4 sin. ve TV, 1 sos., 51 sp., 1 tekno., 9 tıp, 5 tic., 10 zool.

XIX. yüzyılın sonlarında İngiltere'nin gemi yapımındaki tartışmasız önder konumundan dolayı, İngilizce'den ya da İngilizce üzerinden Türkçe'ye giren ilk terimler gemi yapımıyla ilgili olmuştur. Ancak bu terimlerin yoğun olarak Türkçe'ye girmesi, II. Dünya Savaşı'ndan sonra ABD'yle mevcut ilişkilerin siyasi, iktisadi, teknik, askeri ve bilimsel alanda daha da arttırılması ve nihayetinde Türkiye'nin NATO'ya katılmasından sonra olmuştur. İngilizce'den ya da İngilizce üzerinden Türkçe'ye giren toplam 159 terimin 51'ini spor, 12'sini denizcilik ve 11'ini askeri alandan giren terimler oluşturmaktadır.

İspanyolca (Toplam 14): 4 bot., 1 coğ., 1 den., 1 ed. ve sin., 1 min., 2 müz., 1 tar., 1 tıp, 2 zool.

İtalyanca: 1 anat., 14 ask., 1 astr., 14 bot., 4 coğ., 125 den., 1 din, 1 ekon., 2 fiz., 5 huk., 2 jeol., 2 kim., 1 meteor., 1 min., 59 müz., 2 sp., 8 tar., 4 tek., 1 tekno., 2 tıp, 12 tic., 2 tiy., 5 zool.

İtalyan kökenli azınlıklar ve Levantenler aracılığıyla İtalyanca'dan ya da İtalyanca üzerinden Türkçe'ye çok sayıda terim girmiştir. Türkçe'de kullanılan denizcilik terimlerinin çoğu İtalyanca'dır. Bunların dilimize girişi, Venedik ve Cenevizlilerle olan ilişkilerimize kadar gider. Başta denizcilik alanından 125 terim, müzik alanından 59 terim, botanik alanından 14 terim, askeri alandan 14 terim olmak üzere, toplam 269 terim Türkçe'ye girmiştir.

Kaliforniya Yerlilerinin Dilinden (Toplam 1): 1 bot.

Keltçe (Toplam 1): 1 tar.

Latince: 8 anat., 1 astr., 3 biy., 16 bot., 1 coğ., 2 fel., 2 fiz., 8 kim., 1 man., 1 meteor., 1 müz., 1 sp., 1 tar., 5 tıp, 6 zool.

Latince bugün hâlâ Batı dillerine, özellikle terminoloji oluşturma konusunda ilham vermektedir. Latince'den ya da Latince üzerinden Türkçe'ye toplam 60 terim girmiştir. Bunların 16'sı botanik, 8'i anatomi, 8'i kimya, 6'sı zooloji ve 5'i tıp alanına aittir.

Macarca (Toplam 4): 1 den., 1 tar., 2 zool.

Madagaskar Dilinden (Toplam 1): 1 zool.

Malezya Dilinden (Toplam 1): 1 müz.

Moğolca (Toplam 4): 1 anat., 1 tar., 2 zool.

Norveççe (Toplam 1): 1 sp.

Portekizce (Toplam 1): 1 coğ.

Rumca (Toplam 4): 2 bot., 2 zool.

Rusça (Toplam 5): 1 bot., 1 kim., 1 pol., 2 tar.

Slavca: 1 ask., 1 bot., 1 den., 3 tar., 1 zool.

Balkanlar'daki yaklaşık 500 yıllık Türk egemenliği, Türkçe'de Slav dillerine ait kalıcı izler bırakmıştır. Bu dillerden Türkçe'ye toplam 7 terim girmiştir.

Sırdca (Toplam 1): 1 din

Tibetçe (Toplam 1): 1 zool.

Yunanca: 3 anat., 3 astr., 36 bot., 5 coğ., 1 db., 28 den., 11 din, 1 ed., 3 fel., 2 fiz., 1 jeol., 1 kim., 1 man., 1 mat., 1 mim., 3 müz., 2 psikol., 1 sp., 1 tar., 2 tek., 4 tıp, 1 tic., 1 tiy., 63 zool.

Anadolu'daki ortak yaşamın sonucu olarak, vaktiyle Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan Rum kökenli vatandaşlar aracılığıyla, Batı için ortak terim üretme dili kabul edilen iki dilden biri olan Yunanca'dan ya da Yunanca üzerinden Türkçe'ye çok sayıda terim girmiştir. Ayrıca özellikle antik Yunanca'dan da (Grekçe) Türkçe'ye birçok terim girmiştir. Türkçe'ye giren toplam 179 terimin 63'ünü zooloji, 36'sını botanik ve 28'ini denizcilik alanından giren terimler oluşturmaktadır.

SONUÇ

X. yüzyılda Türklerin İslamiyet'i benimsemesiyle birlikte, önce Arapça ve Farsça'dan, daha sonra ise Tanzimat'la birlikte Batı bilim dünyasından terimler alınmış, ancak bunlar anlaşılmadığı ve bilinmediği için, kişiyi birtakım klişe sözler ezberlemekten ve Türkçe'den uzaklaştırmaktan öteye götürmemiştir.

Latince'nin Batı dünyasında yüzyıllar boyunca bilim dili olarak kabul edilmiş ve üniversitelerde eğitim dili olarak kullanılmış olduğunu bilmekteyiz. Yeni bulunan maddeler ya da yapılan keşiflerin Latince ve Yunanca kökenli sözcüklerle, türetilen terimlerle adlandırıldığını da bilmekteyiz. Ne var ki, Türkiye'de hâlâ yabancı dillerden terimler alınırken, bunları batı dillerinin temeli olan ve ortak terim üretme dili kabul edilen Latince ve Yunanca'dan doğrudan almak yerine, Fransızca, İngilizce, Almanca gibi diğer Batı dillerinden dolaylı olarak almaktayız. Başka bir deyişle, terimleri doğrudan doğruya kaynağından, yani Latince ve Yunanca'dan almak yerine, antik dünya ile ikinci elden tanışmaktayız.

Bilim evrensel bir karaktere sahip olduğundan, kimi zaman yabancı terimlerin Türkçe'ye girmesi kaçınılmaz olmaktadır. Dolayısıyla terim konusunda ulusları aşan bir iş birliği zorunludur. Bu nedendir ki, süratle gelişen bilim hayatına koşut olarak, özellikle 20. yüzyıldan bu yana bilim ve teknolojinin baş döndürücü bir hızla geliştiği bir dönemde, Batı dünyasında terim çalışmaları açıkçası bir endüstri, bir mühendislik alanı haline gelmiştir. Nitekim araştırma bulgularını incelediğimizde, X. yüzyıldan bu yana on asır boyunca etkisi altında kaldığımız ve hatta uzun bir süre bilim dili olarak da kullanmış olduğumuz Arapça'dan ya da Arapça üzerinden Türkçe'ye 1083'ü terim olmak üzere toplam 6391 sözcük girerken, Fransızca'dan ya da Fransızca üzerinden Türkçe'ye 2305'i terim olmak üzere toplam 4939 sözcük girmiştir. Dikkat çeken husus, on asır boyunca Türkçe'ye Arapça'dan ya da Arapça üzerinden girmiş sözcüklerin yaklaşık % 17'sini terimler oluştururken, Fransızca'dan ya da Fransızca üzerinden girmiş sözcüklerin yaklaşık % 47'sini terimlerin oluşturuyor olmasıdır.

Kimi zaman yabancı dillerden alınan sözcüklerin "yeni" olduğunu, Türkçe'de böyle bir sözcük, kavram ya da terimin bulunmadığını iştiriz. Ne var ki bu sav doğru değildir, çünkü hiçbir dilde, istisnai durumların dışında, kökler ve ekler sonradan üretilmez. Kök ve eklerin tamamı tarihin bilinmeyen dönemlerine dayanır. Söz konusu yenilik, yalnızca var olan kök ya da eklerin yeni sentezlerde bir araya getirilmesidir (bkz. Eker 2006).

Terim üretmek, yaymak ve terimlerde birliği sağlamak, bireysel çalışmadan daha ziyade çok uzun soluklu grup çalışmalarına, hatta kurumsal çalışmalara dayalı bir faaliyet alanıdır. Ancak bütün bu çalışmalar, Türk Dil Kurumu'nun tek başına üstesinden gelebileceği bir iş değildir. Bu bağlamda üniversiteler, dil ve kültür kurumları, kitle iletişim araçları ile başta bilim adamları, sanatçılar, öğretmenler olmak üzere Türk aydınlarına düşen görev, konuya önemle eğilmek ve Türkçe

karşılıkları varken, yabancı terimleri kendileri kullanmadıkları gibi, bunların kullanılmaması hususunda kamuoyunu bilinçlendirmektedir.

Kaynaklar

- BAŞKAN, Özcan (1974), “Terimlerde Özleşme Sorunu”, **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı: Belleten**, Ankara: TDK Yay.
- EKER, Süer (2006), **Çağdaş Türk Dili**, Ankara: Grafiker Yayınları.
- FİLİZOK, Rıza, *Bilim Hayatımızın Önündeki Engel: Terim Meselesi*. Erişim: 20 Ağustos 2007, <http://www.ege-edebiyat.org/modules.php?name=Downloads&lid=132>.
- KORKMAZ, Zeynep (1992), **Gramer Terimleri Sözlüğü**, Ankara: TDK.
- KÖNIG, Werner (1983), *dtv-Atlas zur deutschen Sprache. Tafeln und Texte mit Mundart-Karten*, Augsburg.
- TÜRKÇE SÖZLÜK** (2005), TDK Yayınları, Ankara.
- VARDAR, Berke (1998), **Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü**, İstanbul: ABC Kitabevi.
- ZÜLFİKAR, Hamza (1991), **Terim Sorunları ve Terim Yapma Yolları**, Ankara: TDK.